

Flåklypa Grand Prix [Blu-ray + DVD]

Flåklypa Grand Prix [Blu-ray + DVD]

Flåklypa Grand Prix er pusset opp og for første gang tilgjengelig i HD. Filmen holder fremdeles mål nesten 40 år etter premieren selv om historien oppleves som litt langsom. Like fullt skyves all tvil til side når Reodor setter gassen i bånd.

Flåklypa Grand Prix
Ivo Caprino
Caprino Filmcenter
1975
Caprino Studios
16:9 Fullskjerm (1.78:1), 1080p
DTS HD
88 min.
2

6

Dra meg nå baklengs?

Norskanimasjon.no anmeldte DVD-utgivelsen av *Flåklypa Grand Prix* tilbake i 2005 - da filmen feiret 30-årsjubileum og var nyrestaurert for DVD. Nå er filmen tilgjengelig i HD med fornyet lyd- og bildekvalitet, samt nytt og gammelt ekstramateriale. Anmeldelsen under baserer seg delvis på den opprinnelige DVD-omtalen, mens ekstramaterialet og Blu-ray-utgivelsen omtales lengre ned under overskriften *Utgivelsen*.

Bli med på et tankeeksperiment. Se for deg at direktøren ved Nasjonalmuseet for kunst, design og arkitektur i Oslo, hyrer inn et par Nerdrum-elever for å retusjere *Brudeferden i Hardanger*. Lysne litt på fargene, fjerner skitt og støv, samt legge til noen ekstra centimeter på hver side av originalbildet slik at formatet blir tilnærmet 16:9. Etter noen kraftige ramaskrik fra kultur-Norge, rykker direktøren ut i media og uttaler: «Nasjonalmuseet må forholde seg til den omskiftelige verden rundt oss. Hvis et kunstmuseum skal ha aktualitet for den oppvoksende generasjon må maleriene forholde seg til formater som ungdom kjenner seg igjen i. Det innebærer at *Brudeferden* og mange andre nasjonalklenodier må retusjeres og bygges opp på ny for å passe inn i de rådende TV- og nettbrettformatene.»

Riktig så ille er det ikke når Remo Caprino og hans medsamsvorne nå har restaurert og retusjert Ivo Caprinos nasjonalklenodie *Flåklypa Grand Prix*. Men innsatsen Caprino jr. har gjort reiser noen åpenbare spørsmål: Er det riktig å gå inn i kunstverk og aktivt, og artistisk som Remo Caprino understreker, endre på innholdet på bakgrunn av at først nå foreligger verktøyene som gjør det mulig? Etablerer virkelig digitale verktøy og endrede skjermformat et behov hos folk flest som rettferdiggjør å endre andres åndsverk? En ting er selvsagt å digitalt restaurere filmene, fjerne støvpartikler og justere farger, med målsetning om å tilbakeføre til sitt opprinnelige uttrykk, men å legge til et skap her, zoome inn i en scene der, og gjør nye kamerabevegelser gjennom det hele. Jeg finner det høyst unaturlig.

Flåklypa Grand Prix fremstår riktig nok med en fornyet glød i bildene og et nytt lydspor som løfter bilbaneopplevelsen til nye høyder på denne utgivelsen. Heldigvis fremstår historien like sterk og sjarmerende som alltid. Med over fem millioner fylte, norske kinoseter i løpet av snart 40 år, skulle det ikke være nødvendig å gå for tett på historien. Filmen er slik som vi kjenner den; befolket med Aukrusts uforglemmelige persongalleri, tolket gjennom Caprinos møysomme regi, Bjarne Sandemoses tekniske briljans og dukkene til Ingeborg Riiser. Ludvigs pessimistiske livsbetraktninger er fremdeles like morsomme, og Rudolf Blodstrupmoen er ondskapen personifisert, mens Reodor Felgen er godmodig og bestemt der oppe på toppen sin.

Den mest åpenbare endringen i

Flåklypa Grand Prix er behandlingen av bildet. Det sier seg selv at når man skal overføre et bilde fra kinofilmens normalformat til televisjonens 16:9, så må man gjøre noen tøffe valg underveis. Tidligere gjorde man rett og slett bare et utsnitt i originalfilmen. Man klippte bort store deler av bildet, og endte opp med noen halsbrekkende utsnitt, bokstavelig talt. De nye utgivelsene for DVD og Blu-ray forsøker å bøte på dette ved å vurdere utsnittet i hver enkelt scene, og i noen tilfeller altså legge til sidekulisser for å få bildet bredt nok uten å kutte verken oppe eller nede. I noen tilfeller flyttes også utsnittet i filmruten i takt med bevegelsene på skjermen, som i scenen hvor Solan Gundersen henter avisen på begynnelsen av filmen. Resultatet av denne «moderne» metoden er utvilsomt heldigere enn ved tidligere utgivelser, men det ville vært mye bedre hvis Remo Caprino hadde restaurert filmen og presentert den i sitt opprinnelige visningsformat, istedenfor å endre sin fars mesterverk.

Denne nesten 40-årsjubileums utgivelsen av

Flåklypa Grand Prix er selvsagt gjort i beste, økonomiske, mening. Og jeg vil ikke se bort i fra at far sjøl, Ivo Caprino, hadde gjort det på samme vis hvis muligheten hadde vært tilstede i hans dager. Remo Caprino hevder at tilføyelsene i bildet var noe Ivo Caprino selv godkjente før hans død. Filmopplevelsen forringes ikke av de grepene som er tatt, selv om nostalgikeren i meg får seg en skikkelig støkk. Med et klarere bilde trer detaljer, som jeg ikke har lagt merke til tidligere, tydeligere frem. Jeg hadde for eksempel ikke lagt merke til at Soline i en scene leser Donald-blad. Den kanskje mest imponerende scenen i filmen, jazzkonserten, løftes ytterligere av et klart bilde og et nytt lydspor, og blir ennå mer imponerende enn tidligere.

Ivo Caprinos mesterverk står fjellstøtt selv om sønnens grep kan diskuteres i det vide og det brede. Purister og nostalgikere vil stille spørsmålstegn av innsatsen som er gjort, mens andre vil muligens oppdage filmen på ny eller fristes til å se den for første gang. Nye generasjoner vil nok oppleve filmens tempo som langsomt og fortellerstilen som gammeldags, men når Il Tempo

Gigante fyrer opp motorene vil gammel som ung fryde seg. Det er en universell kvalitet som hviler over
Flåklypa Grand Prix som trenger igjennom aldersforskjeller, språkbarrierer og til og med nesten 40 år med skitt og slitasje.

Utgivelsen:

Blu-ray-utgivelsen av *Flåklypa Grand Prix* kommer i en forseggjort gullboks som inkluderer en eksklusiv 35mm filmstripe fra filmen. Min boks kom med fem bilders sekvens av Solan og Soline i bilen til Sheik Ben Redic Fy Fazan - en hyggelig gest, men kanskje ikke så eksklusivt som prisen på utgivelsen tilsier. Caprino jr. har nemlig inngått et ekskluderende samarbeid med Elkjøp-kjeden som er alene om å selge denne utgivelsen av *Flåklypa Grand Prix*. På den måten hevder Caprino å ha kontroll over utsalgsprisen - slik at ikke filmen dumpes i tilbudskassene når den første bølgen av interesse har gitt seg. For vi er midt oppe i en *Flåklypa*-bølge nå når 2013 går mot slutten. Caprino sier utgivelsestidspunktet av *Flåklypa Grand Prix* på blu-ray er tilfeldig og ikke har noe å gjøre med at en annen *Flåklypa*-film, signert Rasmus A Sivertsen og Maipo film, trekker horder til kinoene i skrivende stund. Caprino-klanen har, og har alltid hatt, sans for gimmicker og god timing. Mon tro om ikke dette er en vinn-vinn-situasjon for begge filmer?

Men all min skepsis rundt utgivelsen feies under teppet så fort filmen smetter inn i avspilleren og Leif Juster ønsker oss velkommen på hans eventyrlige vis. *Flåklypa Grand Prix* på blu-ray er en visuell fest. Det er fullt mulig å se bort fra tuklingen med skaperverket og bare nyte det krystallklare og stabile bildet samt de klare fargene. Og når Il Tempo Gigante fyrer opp motorene, og den nye lydмикsen kommer til sin rett, ja da skal det godt gjøres å ikke bli ført tilbake til den første altopplukkende opplevelsen av *Flåklypa Grand Prix* på kino. Filmene er først og fremst førsteklasses underholdning. Dessuten er det bra at Caprino denne gangen har lagt inn en funksjon som gjør at man kan svitsje mellom den restaurerte versjonen og den originale versjonen underveis i filmene. Ennå bedre blir det da også den originale versjonen blir restaturert uten de unødvendige tilføyelsene.

Et av utgivelsens innsalgspunkt er en nyprodusert dokumentarfilm med den klingende tittelen *Før, under og etter Flåklypa Grand Prix*. Mitt største ankepunkt til den forrige utgivelsen av *Flåklypa* i 2005 var at alt rundt utgivelsen så forholdsvis billig ut. Dessverre er det samme følelsen jeg sitter igjen med etter å ha sett dokumentaren som Remo Caprino har produsert og hatt manus på. Historien som fortelles er som hentet fra et eventyr; et familieportrett, en rags-to-riches-historie full av motbakker og oppturer, som hadde fortjent og blitt fortalt av noen fra utsiden av den indre klanen. Remo Caprino snakker seg stivt som en Caprino-dukke igjennom historien og vinkler dokumentaren på en måte som understreker i hvilket kreativt vakuum Caprino-klanen har operert og hvordan det har påvirket produksjonene på godt og vondt. Problemet er at Remo selv er i det samme vakuemet ennå og makter ikke å se et større bilde - for hvordan forholdt Caprino seg egentlig til resten av film-Norge eller internasjonalt animasjonsmiljø? Dokumentaren blir forholdsvis uspenning og bringer intet nytt til torgs uten dette blikket utenfra. Det er likevel noen lyspunkter, da mye arkivmateriale er hentet frem og for min del er det spesielt interessant å se de innledende sekvensene hvor Ivo Caprinos mor Ingse Gude er i fokus.

Heldigvis har man valgt å hvile tungt på NRKs produksjoner når det gjelder det øvrige ekstramaterialet. To tv-program er hentet frem fra kringkastingens arkiver. Først fra tidlig 70-tall med Kjell Aukrust og Ivo Caprino i studio som forteller om det gryende *Flåklypa TV og Radio*, som var tenkt som en TV-serie. Det er interessant å høre at Ivo Caprino skyter inn et «sannsynligvis», når Bye brautende skryter av at TV-serien skal begynne allerede til høsten. Det ble som kjent aldri noe av. Det er også herlig å se hvor entusiastiske både Caprino og Aukrust blir når de skal fortelle om *Il Tempo Gigante*. Et herlig gjensyn.

Deretter blir det presentert et halvtimes program om produksjonen av *Flåklypa Grand Prix*, med en undrende kvinnelig programleder som vandrer rundt på Snarøya. Her får man se mange av testene som ble gjort før langfilmideen kom på bordet, hvor enkelte av figurene som presenteres aldri ble med i selve filmen. To nyere innslag fra henholdsvis God morgen Norge og Dagsrevyen er av mindre interesse.

Under overskriften *Il Tempo Gigante* får vi servert en rekke jippopregede TV-innslag hvor kjendiser og andre møter superbilen fra filmen. Under overskriften *Reklamefilmer* får vi dessverre ikke servert noen av Caprinos eldre reklamefilmer, men heller nyere produksjoner som *Flåklypa-brødet* og reklame for TV-spillet. Magre saker.

Alt i alt er enhver nytgivelse av *Flåklypa Grand Prix* en begivenhet som forhåpentligvis får den oppvoksende generasjon, overfødd på digitalt utført animasjon, til å se håndlaget norsk animasjon av ypperste merke. *Flåklypa Grand Prix* er fortsatt en fest!

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 30.12.13

Takk til Caprino Studios for anmeldereksemplar.

Trailer *Flåklypa Grand Prix*:

Relaterte utgivelser:

[Caprinos eventyrlige verden - *Flåklypa Grand Prix* \[2 DVD\]](#)

[Caprinos eventyrlige verden 2 \[2 DVD\]](#)

Relaterte artikler:

[Ivo Caprino - fantasiens realist](#)

Ja

[FFAF cover;](#)